

59

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
IM. GEN. BRONI K. ŚWIERCZEWSKIEGO

DO UŻYTKU
SŁUŻBOWEGO

~~TAJNE~~

Egz. Nr 14

ZESZYT TAKTYCZNY
5(31)

036948

WARSZAWA

Maj 1968

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
ul. gen. broni K. Świerczewskiego

036948

stron: 31.

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
IM. GEN. BRONI K. ŚWIERCZEWSKIEGO

DO DZIAŁU
SŁUŻBOWEGO

~~TAJNE~~

Egz. Nr 14

ZESZYT TAKTYCZNY
5(31)

036948

WARSZAWA

Maj 1968

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIA
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
IM. GEN. BRONI K. ŚWIERCZEWSKIEGO
436948

stron: 31.

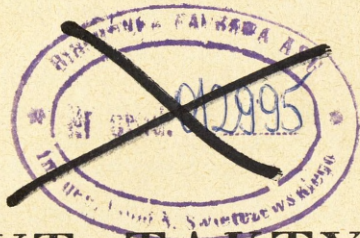
Prof. p.n.e.d. 12657 Jan

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
IM. GEN. BRONI K. SWIERCZEWSKIEGO

DO UŻYTKU
SŁUŻBOWEGO

~~T A J N E~~

Egz. Nr 14

ZESZYT TARTYCZNY

5(31)

W A R S Z A W A

Maj 1968

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIA
KABINETU SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Swierczewskiego
Nr 236948

2

Material do niniejszego „Zeszytu” opracowali:

Do części pierwszej: ppłk dr Norbert CZEPAŃ.

Do części drugiej: płk dr Czesław WALCZAK, ppłk dypl. Witold JANDA.

SPIS TREŚCI

	Str.
Część pierwsza: „Organizacja rozpoznania artyleryjskiego w natarciu DZ, w składzie zgrupowania uderzeniowego armii, po przegrupowaniu na dużą odległość”.	
1. Propozycje pomocnika szefa sztabu artylerii 2 DZ do spraw rozpoznawczych	5
2. Założenie nr 2 do tematu: „Organizacja rozpoznania artyleryjskiego w natarciu DZ, w składzie zgrupowania uderzeniowego armii, po przegrupowaniu na dużą odległość	9
Część druga: „Problemy ognia w boju spotkaniowym dywizji”	
1. Niektóre problemy użycia drt i artylerii dywizji w boju spotkaniowym	16
2. Założenie ogólne do tematu: „Problemy ognia w boju spotkaniowym dywizji”	26

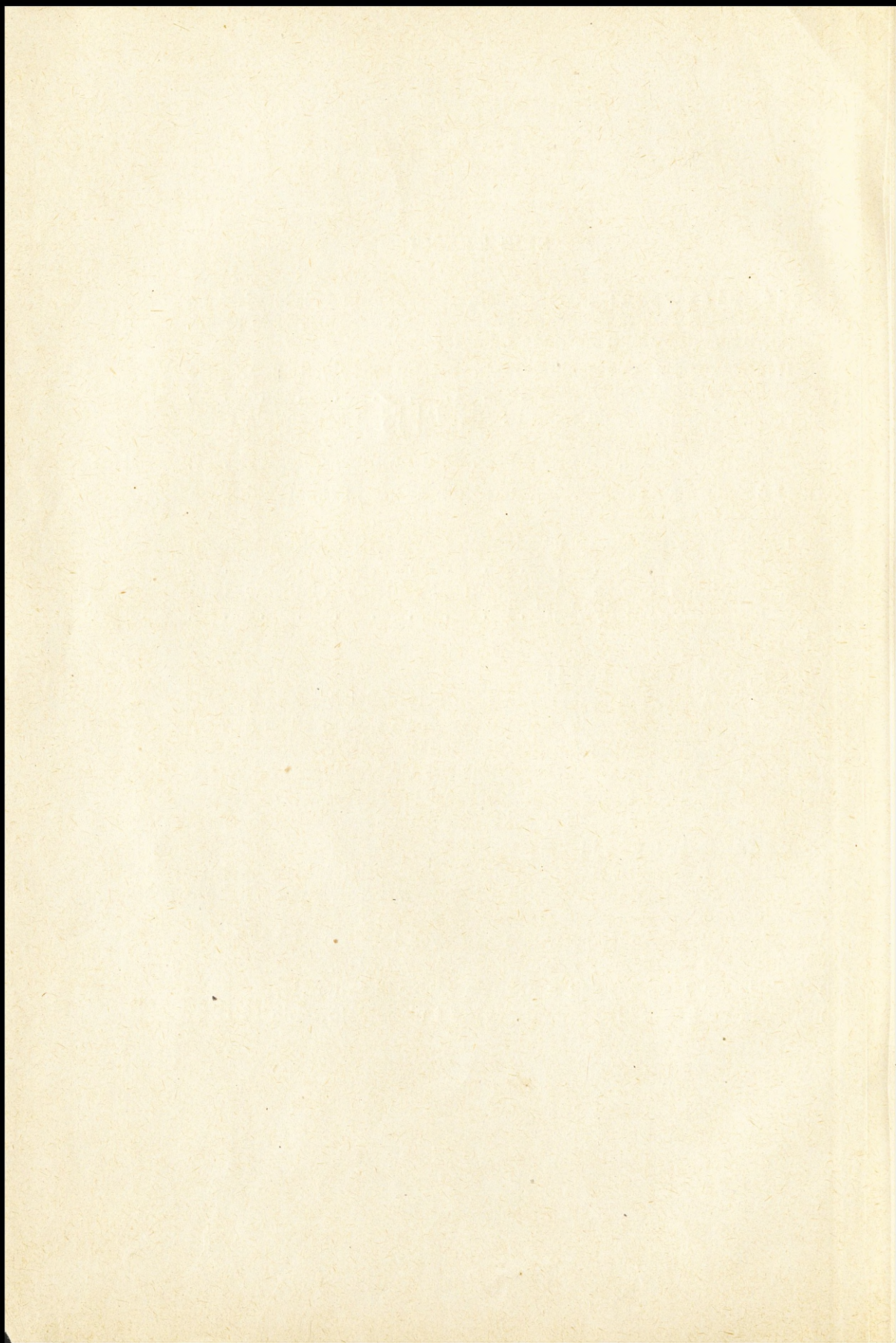
Załączniki

Do części pierwszej:

- a) Szkic nr 1 — Plan przegrupowania artylerii i drt 2 DZ.
- b) Szkic nr 2 — Położenie wojsk własnych i npla o 13.30 21.7 oraz elementy decyzji dowódcy 2 DZ z godz. 19.10 21.7.
- c) Tabela nr 1 — Identyfikator związków taktycznych i oddziałów npla.
- d) Tabela nr 2 — Skład organizacyjny oddziałów 2 DZ i pododdziałów rozpoznania artyleryjskiego.

Do części drugiej:

- a) Szkic nr 1 — Rozmieszczenie dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii w kolumnach marszowych dywizji w przewidywaniu boju spotkaniowego.
- b) Szkic nr 2 — Położenie wojsk własnych i npla o 3.00 17.5.
- c) Szkic nr 3 — Elementy decyzji dowódcy 15 DZ.
- d) Tabela nr 1 — Wyciąg z arkusza identyfikacji npla.
- e) Tabela nr 2 — Skład organizacyjny i ukończenie 15 DZ.

4

Część pierwsza

**ORGANIZACJA ROZPOZNANIA ARTYLERYJSKIEGO
W NATARCIU DYWIZJI ZMECHANIZOWANEJ,
W SKŁADZIE ZGRUPOWANIA UDERZENIOWEGO ARMII,
PO PRZEGRUPOWANIU NA DUŻĄ ODLEGŁOŚĆ
(Rozwiązanie zadania zamieszczonego w „Zeszyte Taktycznym”
nr 7/24 1967 r.)**

Mapa 1 : 100 000 N-32—103 do 108
115 do 120
N-33— 97 do 99
109 do 111

**PROPOZYCJE POMOCNIKA
SZEFA SZTABU ARTYLERII 2 DZ DO SPRAW ROZPOZNAWCZYCH**

1. Przegrupowanie pododdziałów rozpoznania artyleryjskiego

Wraz z przegrupowującą się artylerią 2 DZ należy również przegrupować pododdziały rozpoznania artyleryjskiego.

Do czasu przegrupowania artylerii 2 DZ należy przejąć dowodzenie przydzielonymi pododdziałami rozpoznania artyleryjskiego oraz dokonać podziału środków rozpoznania. Mając na uwadze czas osiągnięcia nowych rejonów przez artylerię oraz przewidywany jej podział, dowodzenie przydzielonymi pododdziałami rozpoznania artyleryjskiego należy przejąć natychmiast, jednocześnie uwzględniając podział artylerii.

2. Proponowany podział środków rozpoznania artyleryjskiego

a) Naziemne środki rozpoznania artyleryjskiego

Mając na uwadze to, że 6 pz ma być wzmocniony 2 pa (bez 2 i 3d) i 3/1 ABAA, a więc dwoma dywizjonami (w tym jednym dywizjonem 152 mm ha o zasięgu 17 230 m), artyleria 6 pz powinna dysponować odpowiednimi środkami rozpoznania artyleryjskiego — głównie do rozpoznania artylerii nieprzyjaciela przed frontem i na otwartym lewym skrzydle.

2 pcz przewiduje się przydzielenie 3/2 pa (122 mm arm. o zasięgu 20 160 m). Uwzględniając działanie 2 pcz na kierunku podchodzenia odwodów nieprzyjaciela, artyleria 2 pcz powinna dysponować środkami do rozpoznania kolumn oraz odpowiednią ilością wylotów śmigłowców do rozpoznawania innych celów. Do dyspozycji dowódcy artylerii 2 DZ pozostanie 2 drt, 4/1 ABAA oraz 2 dappanc. W związku z tym sztab artylerii dywizji powinien rozporządzać najbardziej efektywnymi środkami rozpoznania, w tym rozpoznaniem dźwiękowym.

b) Środki rozpoznania powietrznego

5 samolotolotów Ira przydzielonych przez sztab WRiA 1 A należy mieć do dyspozycji sztabu artylerii 2 DZ i wykorzystać je do rozpoznania dodatkowego oplacalnych obiektów własnych uderzeń jądrowych.

Część dobowych wylotów organicznego klucza śmigłowców należy wydzielić dla artylerii poszczególnych pułków. Mając na uwadze to, że sztab artylerii 2 DZ rozporządza 5 s/l Ira, artylerii pułków można przydzielić w sumie od 50 do 60% wylotów śmigłowców. Ponieważ klucz śmigłowców może wykonać około 24 krótkotrwałych (20—30 min.) wylotów, do dyspozycji artylerii pułków można wydzielić kilkanaście śmigłowcolotów.

W związku z powyższym proponuję następujący podział środków rozpoznania artyleryjskiego:

- 4 pz — stacja radiolokacyjna SNAR-2, 5 śmigłowcolotów;
- 2 pcz — stacja radiolokacyjna SNAR-2, 5 śmigłowcolotów; *plrd*
- 6 pz — brd, bt, 4 śmigłowcoloty;
- do dyspozycji sztabu artylerii 2 DZ — bateria dowodzenia dowódcy artylerii 2 DZ, 10 śmigłowcolotów, 5 samolotolotów Ira.

3. Kalkulacja czasu

a) Obecnie jest godz. 12.00 21.7. Organiczne pododdziały rozpoznawcze artylerii 2 DZ znajdują się w składzie ugrupowania marszowego 2 pa, przydzielone pododdziały (brd, bt i pl SNAR-2) — w rejonie rozwidlenia dróg ptn. NOJRUPPIN (7850 b).

W celu przejścia dowodzenia przydzielonymi pododdziałami rozpoznania artyleryjskiego należy natychmiast nawiązać łączność z dowódcami 1 ABAA oraz 1 sdra i przekazać dowódcom brd, bt i pl SNAR-2 rozkazy do marszu i ześrodkowania się we wskazanych rejonach, w których nastąpi podporządkowanie artylerii poszczególnym pułkom. Z punktu widzenia czasu podporządkowania, przydzielonym pododdziałom rozpoznania artyleryjskiego najcelowiej jest nakazać, aby ześrodkowały się w rejonie skrzyżowania dróg PALCOW (6842).

- b) Nawiązanie łączności z dowódcami 1 ABAA oraz 1 sdra i przekazanie rozkazów — od 12.00 do 12.20.
- c) Przemarsz (19 km) — od 12.30 do 13.00.

4. Treść zarządzeń przekazanych przez pomocnika szefa sztabu artylerii 2 DZ d/s rozpoznawczych dla dowódców przydzielonych środków rozpoznania artyleryjskiego

a) Za pośrednictwem dowódcy 1 ABAA.

Dowódca pl SNAR-2:

- w dotychczasowym rejonie zameldować się u dowódcy bt z 2 sdra, włączyć pluton do kolumny brd i bt i odbyć marsz do rejonu skrzyżowanie dróg PALCOW (6842) po marszrucie: KINSTERSZPRING (8050), DARRIC (7044), WALSLIBEN (7042), PALCOW (6842);

— po przybyciu do nakazanego rejonu zameldować przedstawicielowi artylerii 2 pcz 2 DZ (oficerowi z 2/2 pa) o podporządkowaniu artylerii 6 pz pl SNAR-2.

b) Za pośrednictwem dowódcy 1 sdra.

Dowódca bt i brd:

- odbyć marsz do rejonu skrzyżowania dróg PALCOW (6842) po marszrucie: KINSTERSZPRING (8050), DARRIC (7044), WALSLEBEN (7042), PALCOW (6842);
- do kolumny bt i brd włączyć pl SNAR-2 z 1 dra;
- dowódcą kolumny w czasie marszu — dowódca bt;
- po przybyciu do nakazanego rejonu dowódcy brd i bt zameldować przedstawicielowi artylerii 6 pz (oficerowi z 2 pa), o podporządkowaniu 6 pz brd i bt;
- termin osiągnięcia nakazanego rejonu — godz. 13.00 21.7.

5. Treść zarządzeń przekazanych przez pomocnika szefa sztabu artylerii 2 DZ d/s rozpoznawczych dla artylerii poszczególnych pułków oraz dyspozycyjnych pododdziałów rozpoznania artyleryjskiego

a) Artyleria 2 pcz (2 i 3/2 pa):

- na okres przegrupowania 2 pcz do rejonu przyczółka oraz działań bojowych w dniu 22.7 artylerii 2 pcz przydziela się pluton stacji radiolokacyjnych SNAR-2;
- przydzielony pluton SNAR-2 o godz. 13.00 21.7 przybędzie do rejonu skrzyżowania dróg PALCOW (6842);
- we wskazanym rejonie przejąć dowodzenie pl SNAR-2, a następnie włączyć go w skład kolumny artylerii 2 pcz;
- w dniu 22.7, z chwilą podporządkowania 2/2 pa 4 pz, jedną stację radiolokacyjną SNAR-2 podporządkować 2/2 pa.

b) Artyleria 6 pz:

- na okres przegrupowania 6 pz w rejon przyczółka oraz działań bojowych w dniu 22.7, artylerii 6 pz przydziela się brd i bt z 1 sdra;
- przydzielone pododdziały o godz. 13.00 21.7 przybędą do rejonu skrzyżowania dróg PALCOW (6842);
- we wskazanym rejonie przejąć dowodzenie przydzielonymi pododdziałami, a następnie włączyć je w skład kolumny artylerii 6 pz.

c) Dowódca baterii dowodzenia dowódcy artylerii 2 DZ:

- na okres przegrupowania 2 DZ na zachodni brzeg rz. ELBE oraz działań bojowych w dniu 22.7 — bateria dowodzenia pozostaje do dyspozycji sztabu artylerii 2 DZ;
- do godz. 13.00 21.7 baterię dowodzenia ześrodkować w rejonie sztabu artylerii 2 DZ płn. KYDOW (6242 d);
- bateria dowodzenia przegrupowuje się w składzie kolumny sztabu artylerii 2 DZ;
- o terminie wymarszu poinformuję dodatkowo.

d) Dowódca klucza śmigłowców:

- do godz. 18.00 21.7 przebazować klucz śmigłowców na lądowisko w rejonie LINDHOF płd. DRYZADAU (6082 ab);
- w ciągu nocy z 21 na 22.7 być w gotowości do kolejnego przebazowania klucza w rejon styczności bojowej z nieprzyjacielem;
- lądowisko klucza śmigłowców po przebazowaniu w ciągu nocy z 21 na 22.7 zostanie ustalone w godzinach wieczornych 21.7.

Uwaga: zarządzeń dla artylerii 4 pz nie przekazuje się; 4 pz przegrupowuje się w rejon przyczółka z organicznymi pododdziałami artylerii i rozpoznania artyleryjskiego.

Załącznik — Plan przegrupowania artylerii i drt 2 DZ.

ZAŁOŻENIE Nr 2

do tematu: „Organizacja rozpoznania artyleryjskiego w natarciu Dywizji Zmechanizowanej, w składzie zgrupowania uderzeniowego armii po przegrupowaniu na dużą odległość”

Mapa 1 : 100 000

I.

O godz. 13.10 21.7 „WSCHODNI” wykonali uderzenie bronią jądrową i lotnictwem na podchodzące zgrupowania pancerne oraz odwody operacyjne przeciwnika, w wyniku czego podejście i wejście odwodów nieprzyjaciela do bitwy zostało opóźnione.

O godz. 13.25 nieprzyjaciel wykonał uderzenia jądrowe na dalsze odwody operacyjne wojsk „WSCHODNICH”.

7 i 8 DZ (3 KA NRD) do godzin wieczornych prowadziły walki zaczepno-obronne i do godziny 18.30 21.7, wykorzystując skutki uderzeń jądrowych, załamały natarcie przeciwnika na poszczególnych kierunkach (szczegółowe położenie wojsk własnych i nieprzyjaciela o godz. 18.30 21.7 — patrz szkic nr 2 do założenia.

II.

2 DZ (ćwicząca) zgodnie z otrzymanym zadaniem przegrupowywała się do rejonu przyczółka na zach. brzegu rz. ELBE i o godz. 18.30 21.7 znalazła się w następującym położeniu:

- 6 pz całością sił w nakazanym rejonie;
- 2 pcz większością sił w nakazanym rejonie;
- 4 pz w marszu na wschodnim brzegu rz. ELBE;
- 5 pz ześrodkowany w rejonie: NOJSZTADT (6226), NAKEL (5636), DERSZAU (5422), wył. BABE (5618);
- artyleria 2 DZ całością sił w nakazanych rejonach.

Szczegółowe położenie oddziałów i pododdziałów 2 DZ o godz. 18.30 21.7 — patrz szkic nr 2 do założenia.

III.

Dowódca artylerii 2 DZ wraz ze sztabem znajduje się na SD w rejonie: las pld. zach. ZEEHAUZEN (6282 a,b).

O godzinie 18.50 dowódca artylerii 2 DZ zapoznał swój sztab z nowym zadaniem dywizji:

- a) 2 DZ przegrupowuje się po marszrutach Nr 3 i 4 i o godz. 5.00 21.7 wchodzi do walki z rubieży: BOLZEN (7096), OSZTEDT (6416) i wykorzystując skutki uderzeń jądrowych na odwody 3 DPanc 1 KA (N) przechodzi do natarcia w kierunku: YLCEN (7004), DORFMARK (6450) oraz YLCEN, HERMANNSBURG (5674). We współdziałaniu z 4 DPanc, która naciera w kierunku: BEWENZEN (8404), HEMLINGEN (8440) rozbija główne siły 3 DPanc nieprzyjaciela, następnie odwody 1 KA (N) i osłaniając częścią sił lewe skrzydło do końca dnia opanowuje rejony: ZOLTAU (7256), DORFMARK i BERGEN (5464). W dniu następnym naciera w kierunku: DORFMARK, FERDEN (6614) lub DORFMARK, RETEM (5024).
- b) Dowódca 2 DZ zamierza:
- główne uderzenie wykonać w kierunku: YLCEN — WICENDORF (6464) i we współdziałaniu z 4 DPanc, osłaniając lewe skrzydło, rozbić pododdziały 7 BZ i 33 BPanc oraz podchodzące odwody nieprzyjaciela;
 - w pierwszym rzucie posiadać na prawym skrzydle 4 pz, w środku ugrupowania (na kierunku głównego uderzenia) — 2 pcz, na lewym skrzydle — 6 pz;
 - drugi rzut — 5 pz wprowadzić na kierunku głównego uderzenia, rozbić podchodzące odwody nieprzyjaciela i opanować rubież zadania dnia (jak szkic nr 2 do założenia).
- c) Gotowość artylerii 2 DZ — 4.00 22.7.

IV.

Z zarządzenia sztabu WRiA 1 A pomocnikowi szefa sztabu artylerii 2 DZ d/s rozpoznawczych wiadomo:

- a) Przed frontem natarcia 1 A prowadzą działania zaczepno-obronne związki taktyczne 1 KA (N). Na lewym skrzydle 1 KA (N) broni się 3 DPanc, posiadając w odwodzie jedną BPanc osłabioną uderzeniami jądrowymi. W ugrupowaniu nieprzyjaciela stwierdzono obecność środków rakietowo-jądrowych. Dotychczas rozpoznano artylerię nieprzyjaciela, na stanowiskach ogniowych, w następujących rejonach: zach. ARENDORF (8086), płn. OLDENDORF (9482), płn. zach. ELLENDORF (7286 b), zach. WRESZTED (6406 a). W rejonie ELLENDORF rozpoznano baterię artylerii kalibru 203,2 mm. W rejonie płn. wsch. MÜNSTER rozpoznano samochody specjalne, radiostacje oraz stwierdzono pracę stacji radiolokacyjnej. Prawdopodobnie w rejonie tym grupuje się dywizjon pocisków rakietowych „Honest John” 3 DPanc (N). W rejonie ZOLTAU, WALSRODE (5838) i DORFMARK grupują się pododdziały pancerne z artylerią. Są to prawdopodobnie porządkujące się pododdziały BPanc nieprzyjaciela po uderzeniach jądrowych. Na kierunku MARRFELD (6004), WALSRODE stwierdzono ruch kolumn zmechanizowanych z czołgami i artylerią.

- b) WRiA 1 A główny wysiłek rozpoznania skupiają na wykrycie środków napadu jądrowego oraz podchodzących odwodów nieprzyjaciela. Sztab WRiA 1 A przewiduje rozwinięcie baterii radiotechnicznej (stacje NRS-1) na ogólnej rubieży: ECFELDE (8294), OLDENSZTADT (7206).
- c) Dowódca WRiA 1 A rozkazał:
Artyleria 2 DZ z brd, bt, pl SNAR-2, 5 s/l Ira prowadzić rozpoznanie na kierunku wejścia dywizji do bitwy.
Zadania rozpoznania:
— rozpoznać rejony rozmieszczenia pododdziałów pocisków rakietowych „Honest John” na kierunku YLCEN, WALSRODE;
— rozpoznać artylerię nieprzyjaciela, zwracając uwagę na rejony: ELLENDORF (7288), BODDENSZTEDT (6896), WRESZTEDT (6404);
— rozpoznać ruch kolumn nieprzyjaciela, zwracając uwagę na kierunki: BERGEN (5464), YLCEN i ZOLTAU, YLCEN;
— rozpoznać stanowiska dowodzenia brygad nieprzyjaciela.
- d) Numeracja celów:
— środki napadu jądrowego: od 0171 do 0190;
— inne cele przewidziane do zwalczania rakietami: od 1071 do 1090;
— numerację pozostałych celów, które będą zwalczane ogniem artylerii lufowej, przyjąć we własnym zakresie.
- e) Pracę stacji meteorologicznych 2 DZ i 4 DPanc uzupełniają stacje WRiA 1 A.
Ogólny plan pracy stacji meteorologicznych 1 sdra:
— od 2.30 22.7 pracują dwie stacje: jedna w rejonie GOLSTE (8498), druga — w rejonie MOLCEN (7608);
— jedna stacja w odwodzie w rejonie — las (8820 c);
— po rozpoczęciu operacji pracujące stacje meteo 1 sdra przegrupowują się po raz pierwszy na ogólną rubież: pld. SZNEFERDINGEN (8852), ZOLTAU, WARTBEMEN (5860), gdzie zostaną podporządkowane artylerii poszczególnych związków taktycznych.
Pracę organicznych stacji meteorologicznych dostosować do pracy stacji armijnych oraz potrzeb własnych.

V.

O godz. 19.10 21.7 szef sztabu artylerii 2 DZ poinformował swego pomocnika d/s rozpoznawczych o przewidywanych rejonach rozwinięcia artylerii dywizji (przewidywane rejony rozwinięcia artylerii 2 DZ — patrz szkic nr 2 do założenia) oraz dał następujące wytyczne do organizacji rozpoznania:

- główny wysiłek rozpoznania skupić na kierunkach YLCEN — ZOLTAU oraz YLCEN — DORFMARK;
- do 19.40 21.7 ocenić nieprzyjaciela z punktu widzenia obiektów ognia;
- zorganizować przegrupowanie pododdziałów rozpoznania artylerijskiego;

- nawiązać kontakt z artylerią 8 DZ 3 KA (NRD) w celu uzyskania szczegółowych informacji o obiektach ognia przed frontem natarcia 2 DZ;
- plan rozpoznania przedstawić do podpisu do godz. 21.30 21.7.

VI.

Pomocnik szefa sztabu artylerii 2 DZ d/s rozpoznawczych uzyskał z wydziału rozpoznawczego sztabu 2 DZ następujące dane z oceny nieprzyjaciela:

1. Przed frontem natarcia 2 DZ bronią się rozbite pododdziały 7 brygady zmechanizowanej 3 DPanc nieprzyjaciela w sile około dwóch batalionów. Z dotychczasowego przebiegu działań oraz posiadanych informacji wynika, że nieprzyjaciel posiadanymi siłami prawdopodobnie dąży do utrzymania rubieży OSZTEDT, płd. YLCEN, zach. EBSDORF w celu załamania natarcia wojsk „WSCHODNICH” i umożliwienia wykonania uderzenia siłami podciąganych odwodów na przegrupowujące się zgrupowanie uderzeniowe wojsk 1 A.
2. Na kierunku YLCEN — DORFMARK w rejonie WALSRODE, DORFMARK i płn. BERGEN grupują się pododdziały prawdopodobnie 33 BPanc nieprzyjaciela. Na ugrupowanie brygady w dniu dzisiejszym zostały wykonane uderzenia jądrowe. Z obecnego położenia 33 BPanc wynika, że brygada grupuje się w poszczególnych rejonach w celu likwidacji skutków uderzeń jądrowych. Do świtu ocalałe pododdziały brygady mogą zająć rubież obronną na kierunku wejścia do walki 2 DZ. W rejonie płn. ZOLTAU grupują się pododdziały 9 BPanc nieprzyjaciela, prawdopodobnie w celu likwidacji skutków uderzeń jądrowych. Przed frontem działań 22 pz (8 DZ 3 KA NRD) bronią się na szerokim froncie pododdziały 1 BZ nieprzyjaciela.
3. Na kierunku MARRFELD (6004), WALSRODE rozpoznano kolumny wojsk zmechanizowanych z czołgami i artylerią. Prawdopodobnie są to pododdziały jednej z brygad 11 DZ (N) nieprzyjaciela. Należy liczyć się z działaniem tej brygady na kierunku natarcia 4 DPanc lub na kierunku 2 DZ. Podejście brygady do linii styczności bojowej wojsk może nastąpić za około 10—12 godzin. Początek natarcia 2 DZ o godz. 5.00 22.7; stąd wniosek, że 2 DZ może się spotkać z siłami podchodzącej brygady w toku działań w dniu 22.7. Należy również liczyć się z tym, że nieprzyjaciel może wykorzystać całość lub część rozbitych sił 9 i 33 BPanc do wzmocnienia uderzenia podchodzącej brygady odwodowej 1 KA (N).

Praca do wykonania

W roli pomocnika szefa sztabu artylerii 2 DZ d/s rozpoznawczych:

- ocenić nieprzyjaciela z punktu widzenia obiektów ognia;
- zorganizować przegrupowanie pododdziałów rozpoznania artylerijskiego;
- opracować plan rozpoznania artylerii 2 DZ;
- wydać zarządzenia do rozpoznania.

12

Załączniki:

- a) Szkic nr 2 — Położenie wojsk własnych i nieprzyjaciela o godz. 18.30 21.7 oraz elementy decyzji dowódcy 2 DZ z godz. 19.10 21.7.
- b) Tabela nr 1 — Identyfikator związków taktycznych i oddziałów npla.
- c) Tabela nr 2 — Skład organizacyjny oddziałów 2 DZ i pododdziałów rozpoznania artyleryjskiego.

Tabela Nr 1 do założenia Nr 2

IDENTYFIKATOR ZWIĄZKÓW TAKTYCZNYCH I ODDZIAŁÓW NPLA

Korpusy	Dywizje	Brigady	Pododdziały brygad	Oddziały (pododdziały) dywizyjne	Oddziały (pododdziały) korpusne	Prawdopodobne straty
1	2	3	4	5	6	7
1 KA (N)	1 DZ	1 BZ	11, 12, 13 bpz, 14 bcz, 1 da	1 brozp 1 pam 1 daplót 1 bsap	? daplót 102 d „Hawk” 150 d „Sergeant” 110, ? dam 1 darp	25 %
		2 BZ	21, ?, 23 bpz, ? bcz, 2 da			
		3 BPanc	32 bpz, ?, 34 bcz, 3 da			
	11 DZ	? BZ	?		? brozp 11 pam ? daplót 11 bsap	10 %
		32 BZ	321, ?, ? bpz, 324 bcz, 32 da			
		33 BPanc	332 bpz, 333, ? bcz, ? da			
	3 DPanc	7 BZ	71, 72, 73 bpz, 74 bcz, 7 da		3 brozp 3 pam 3 daplót 3 bsap	40 - 45 %
		8 BPanc	? bpz, 63, 84 bcz, 8 da			
		9 BPanc	92 bpz, 93, ? bcz, ? da			

SKŁAD ORGANIZACYJNY ODDZIAŁÓW 2 DZ
I PODODZIAŁÓW ROZPOZNANIA ARTYLERYJSKIEGO
 (przyjęty w ćwiczeniu)

		Oddziały (pododdziały) rozpoznania artyleryjskiego					
Armie	Dywizje	Oddziały (pododdziały) dywizyjne	Armia	Dywizja	Pułk artylerii	Dywizjon artylerii 122 i 155 mm (hb, ha, a)	Dywizjon przeciwpancerny
1	2	3	4	5	6	7	8
1 A	2 DZ	4, 5, 6 pz, 2 pcz, 2 drt, 2 pa, 2 dappanc, 2 paplot	1 elra: 12 samolotów Lim-1 A 1 sdra: - brd; - brstech (dwa pl NRS-1); - bt; - b fotogr; - b meteo 1 dra: - brd; - brstech (pl SNAR-2, pl NRS-1); - bt; - plru	1 kl. śmigłowc. (3 śm. SM-2) Bateria dow.: - pl rozp; - plrd; - pl topograf; - pl łączności; - st meteo	b dowodz: - pl rozpocz. - pl topograf.	Pl. topo-rozp: - dr rozp; - dr topograf	Pl. dowodz: - dr rozp; - dr łączności

Część druga

PROBLEMY OGNIĄ W BOJU SPOTKANIOWYM DYWIZJI

NIKTRE PROBLEMY UŻYCIA DYWIZJONU RAKIET TAKTYCZNYCH I ARTYLERII DYWIZJI W BOJU SPOTKANIOWYM

Bój spotkaniowy będzie częstym zjawiskiem w działaniach wojsk na współczesnym polu walki, przede wszystkim zaś w warunkach użycia broni masowego rażenia. Może on wyniknąć w toku natarcia, podczas pościgu, wykonywania przeciwuderzenia w obronie, zwalczania desantów powietrznych (morskich), jak również podczas przesuwania wojsk z głębi na rubież obronne. Wojska mogą przejść do boju spotkaniowego będąc już w ugrupowaniu bojowym lub podczas rozwijania się z ugrupowania marszowego do natarcia, jak również w czasie marszu.

Powodzenie boju spotkaniowego zależy od wielu czynników, jak: określenie miejsca, czasu i warunków jego rozpoczęcia; wykrycie na czas środków napadu jądrowego nieprzyjaciela i zgrupowań wojsk; uprzedzenie nieprzyjaciela w rozwinięciu środków rażenia i wykonaniu uderzeń jądrowych, chemicznych i artylerii; szybkie wykorzystanie skutków ognia przez wojska i desanty powietrzne.

Uprzedzenie nieprzyjaciela w wykonaniu uderzeń jądrowych i otwarciu ognia artylerii ma decydujące znaczenie. Ogień bowiem obezwładnia nieprzyjaciela, zanim nastąpi starcie wojsk, zadaje mu straty, narusza system dowodzenia dezorganizując rozwinięcie i wejście wojsk do walki. W boju spotkaniowym wojny jądrowej należy wydzielać dwa okresy: ogniowy i bezpośredniego starcia stron. Pierwszy będzie decydować o wyniku walki, a drugi zakończy rozbijanie przeciwnika. Wykonanie na czas uderzeń jądrowych może zadecydować o powodzeniu boju spotkaniowego, jeszcze zanim spotkają się wojska.

W boju spotkaniowym z zasady będzie się dokonywać powietrznych wybuchów jądrowych, by ułatwić działanie własnym nacierającym wojskom i sąsiadom. Oprócz uderzeń jądrowych i chemicznych wykonywanych na przeciwnika będą również stosowane na szeroką skalę uderzenia artyleryjskie.

Artyleria w boju spotkaniowym, współdziałając z wojskami rakietowymi i lotnictwem, obezwładnia i niszczy taktyczne środki przenoszenia broni jądrowej i artylerii przeciwnika, środki przeciwpancerne oraz wojska będące w kolumnach lub rozwijające się w ugrupowanie bojowe. Artyleria stwarza również warunki do uchwycenia i utrzymania przez oddziały wydzielone dogodnych rubieży terenowych, osłania rozwinięcie i wspiera walkę awangard oraz sił głównych, a także desantów powietrznych. Ponadto osłania skrzydła własnych wojsk i wspiera ogniem działania sąsiadów.

Do czasu starcia własnych pododdziałów (oddziałów) pancernych lub zmechanizowanych z przeciwnikiem, a także w toku boju spotkaniowego, artyleria częściej niż w innych rodzajach działań bojowych będzie prowadziła ogień do kolumn nieprzyjaciela. Rażenie tych kolumn osiąga się przez wykonanie dalekich napadów ogniowych. W celu skutecznego rażenia kolumn przeciwnika, a w ich składzie i środków jądrowych — zawczasu wyznacza się odcinki ognia na przeprawach, węzły dróg i inne newralgiczne punkty na prawdopodobnych drogach przesunięcia nieprzyjaciela. Do każdego odcinka planuje się ogień jednego lub kilku dywizjonów. Każdemu dywizjonowi wyznacza się środek odcinka ostrzału. Jednemu z dywizjonów jako środek odcinka ognia wyznacza się czoło kolumny, a następnym — punkty w odstępach co 500 m wzdłuż marszruty — przy prostym kierunku ruchu kolumny lub co 300 m — przy ruchu równoległym. W celu rażenia kolumn czołgów lub transporterów opancerzonych na każdy odcinek należy oddziaływać ogniem nie mniej niż dwóch dywizjonów.

Artyleria powinna otwierać ogień do kolumn na maksymalną odległość i wzmacniać jego natężenie w miarę zbliżania się przeciwnika. Nawałę ogniową do kolumny przeciwnika wykonuje się jednocześnie lub kolejno na całą głębokość, a w braku artylerii — w pierwszej kolejności do jej czoła. W miarę możliwości strzelanie do kolumn prowadzi się na podstawie danych z obserwacji przekazywanych z samolotu, śmigłowca lub danych stacji radiolokacyjnej.

Podczas zwalczania taktycznych środków przenoszenia broni jądrowej w czasie boju spotkaniowego niekiedy stawia się artylerii zadanie obezwładnienia, a nie niszczenia tych środków, aby pozbawić przeciwnika możliwości wykonania uderzeń jądrowych. Postępuje się tak dlatego, że do obezwładnienia środków jądrowych potrzeba znacznie mniej artylerii, niż do ich zniszczenia; ponadto mniejsze jest zużycie amunicji i krótszy czas prowadzenia ognia. Warunki takie są najbardziej charakterystyczne dla pierwszej fazy boju spotkaniowego.

W boju spotkaniowym, tak jak i w innych rodzajach działań bojowych, baterie artylerii i moździerzy obezwładnia się nawałami ogniowymi, w połączeniu z dozowaniem ogniowym. Mając na uwadze fakt, że działa i moździerze przeciwnika w czasie nawiązania boju spotkaniowego będą odkryte, można zapewnić ich dostateczne obezwładnienie przy mniejszym zużyciu amunicji — rzędu 50—70% normy. Nie dotyczy to dział, w których obsługa chroniona jest pancernem (hb 155 mm M-109).

W czasie rozwijania wojsk przeciwnika w ugrupowanie bojowe i podczas ich ataku, do prowadzenia ognia wykorzystuje się całość artylerii, w tym również działa przeznaczone do prowadzenia ognia na wprost. Do pojedynczych obserwowanych celów prowadzą ogień baterie (plutony), a do większych obiektów — dywizjony lub oddziały (grupy artylerii).

Czołgi i inne cele opancerzone niszczy się ogniem na wprost przeciwpancernych pocisków kierowanych, artylerii przeciwpancernej, czołgów i innych środków przeciwpancernych.

Podczas wykonywania zadań w boju spotkaniowym artyleria stosuje z zasady te same rodzaje ognia co w natarciu: ogień ześrodkowany, ogień do pojedynczych celów wykonywany przez działa, PPK, plutony i baterie artylerii z zakrytych i odkrytych stanowisk ogniowych, a przy odpieraniu kontrataków przeciwnika — ogień zaporowy. Gdy są możliwości (dostateczna ilość artylerii i amunicji) i zaistnieje konieczność (np. zostanie wykryte duże zgrupowanie przeciwnika w strefie zasięgu ognia artylerii), to można również zastosować ogień zmasowany, szczególnie w czasie wprowadzania do walki głównych sił dywizji.

W sytuacjach, gdy własne wojska nawiązują pomyślnie bój spotkaniowy ze słabszym lub nie rozwiniętym przeciwnikiem, który swoje główne siły wprowadza do walki kolejno z marszu, nawałę ogniową należy wykonywać w miarę wychodzenia oddziałów (pododdziałów) na rubież rozwinięcia, przede wszystkim, na atakowane obiekty. Cele położone w głębi (taktyczne środki napadu jądrowego, artyleria itp.) należy niszczyć (obezwładniać) do czasu rozwinięcia i ataku głównych sił dywizji.

Czas trwania nawały ogniowej określa się orientacyjnie przyjmując za podstawę czas niezbędny na obezwładnienie atakowanych obiektów (wychodząc z norm zużycia amunicji). Jednak dla utrzymania ścisłego współdziałania atakujących oddziałów (pododdziałów) z artylerią celowo jest otwierać ogień przed wejściem własnych czołgów i piechoty zmotywowanej w strefę skutecznego ognia środków przeciwpancernych przeciwnika. Wymaga to średnio 10—15 minut w warunkach, gdy na każdy pododdział własnej artylerii przypada tylko jeden cel.

Gdy główne siły dywizji wprowadza się do walki jednocześnie, to ogniowe przygotowanie może być wykonywane w całym pasie dywizji lub na kierunku głównego uderzenia. Początek i koniec nawały ogniowej (ogniowego przygotowania) należy określić w taki sposób, by nie doprowadzić do zahamowania ruchu i ataku oddziałów (pododdziałów) piechoty i czołgów.

Ogniowe wsparcie walki sił głównych z zasady realizuje się podobnie jak w natarciu.

Decydujący wpływ na skuteczne wykonanie zadań przez wojska raketowe i artylerię w boju spotkaniowym ma skuteczność rozpoznania. Powinno ono w pierwszej kolejności określić: rejonny ześrodkowania, kierunki przesunięcia i rubieże rozwinięcia odwodów przeciwnika; stan środków napadu jądrowego i artylerii oraz ich rejonny rozwinięcia; czas zajęcia rejonów stanowisk startowych (ogniowych) przez wyrzutnie rakiet i możliwe czasy uzyskania gotowości do wykonania uderzeń jądrowych.

* * *

*

Dywizjon rakiet taktycznych stanowi główny środek rażenia przeciwnika i zawsze pozostaje do dyspozycji dowódcy dywizji. Możliwości bojowe dywizjonu pozwalają w zasadzie wykonywać wszystkie zadania,

18

jakie mogą wyniknąć w boju spotkaniowym. Jednakże dla wykonania określonych zadań trzeba mieć odpowiednią ilość rakiet z głowicami jądrowymi i chemicznymi.

W celu określenia niezbędnej ilości rakiet w boju spotkaniowym dywizji, można zastosować następującą metodę. Załóżmy, że w pasie przesunięcia dywizji zmechanizowanej (pancernej) będzie działać dywizja zmechanizowana (pancerna) armii Stanów Zjednoczonych. Jeżeli dywizja przeciwnika zostanie pozbawiona w czasie przesuwania i podczas rozwijania się w ugrupowanie bojowe większej części środków napadu jądrowego, artylerii i czołgów oraz do 50% siły żywej, to straci ona swą wartość bojową i nie będzie w stanie nadal prowadzić aktywnych działań. Dlatego w dywizji zmechanizowanej przeciwnika należy zniszczyć dywizjon „Honest John”, baterię haubic 203,2 mm, trzy — cztery dywizjony haubic 155 mm, dwa — trzy bataliony czołgów i tyleż batalionów piechoty zmechanizowanej. Do wykonania tych zadań trzeba przewidzieć nie mniej jak 10—12 uderzeń jądrowych. Jeżeli armia swymi środkami wykona 5—6 uderzeń, to dywizja powinna mieć minimum 5—6 rakiet jądrowych, pod warunkiem, że każde uderzenie zapewni osiągnięcie wymaganego stopnia rażenia. W praktyce osiągnięcie takich rezultatów będzie trudne i w związku z tym zwiększy się ilość potrzebnych rakiet jądrowych i chemicznych. Oprócz tego dla rozwinięcia powodzenia sił głównych i wykonania postawionego zadania dywizja może potrzebować dodatkowo 6 rakiet (do dwóch salw) z różnymi głowicami. Tak więc w przyjętych warunkach potrzeby dywizji wynoszą 12—15 rakiet, z czego nie mniej jak 5—6 rakiet jądrowych.

Jeżeli armia planuje rozbić główne siły podchodzącego przeciwnika swymi środkami, to dywizja może otrzymać mniejszy przydział rakiet. Z doświadczeń zdobytych na ćwiczeniach z wojskami wynika, że dywizji w boju spotkaniowym przydzielano 3—6 rakiet z głowicami jądrowymi oraz 6—10 z głowicami chemicznymi.

Skład bojowy i ugrupowanie artylerii zależą od warunków, w których dochodzi do boju spotkaniowego, oraz stanu artylerii organicznej i przydzielonej. Dywizja (pułk) wyznaczona do działań na kierunku głównego uderzenia armii (dywizji), a szczególnie do uderzenia na skrzydło i tyły zgrupowania przeciwnika, otrzyma więcej artylerii.

W początkowym okresie wojny dywizja może wykonywać marsz w przewidywaniu boju spotkaniowego z rejonów dyslokacji lub alarmowych tylko z organiczną artylerią. Wzmocnienie artylerią może nastąpić w czasie marszu, najczęściej przed rubieżą wprowadzenia do walki sił głównych dywizji, gdyż w tym czasie również przeciwnik będzie rozwijał maksymalną ilość sił i środków.

Przy jednoczesnym rozwijaniu w składzie sił głównych dywizji dwóch pułków, w ich pasach w pierwszym rzucie może rozwijać się do czterech batalionów przeciwnika. Jeżeli dwa z nich zostaną porażone uderzeniami jądrowymi, to ogniem artylerii trzeba będzie obezwładnić do dwóch batalionów, tj. 4—5 czołowych kompanii (do ich jednoczesnego obezwładnienia trzeba 4—5 dywizjonów artylerii). Jednoczesne

obezwładnienie czołowych kompanii przeciwnika jest niezbędne z uwagi na konieczność rażenia środków przeciwpancernych i innych środków piechoty, podczas ataku własnych czołgów i piechoty zmotoryzowanej.

Wyżej wymienione zadania mogą być wykonane środkami organicznymi, tj. artylerią dywizyjną i artylerią dwóch pułków. Jednak podczas rozwijania i wprowadzania do walki sił głównych dywizji trzeba jednocześnie zwalczać artylerię i inne obiekty przeciwnika w głębi. Do wykonania tych zadań trzeba jeszcze 2—3 dywizjonów artylerii.

Rozpatrując zagadnienie potrzeb artylerii w boju spotkaniowym dywizji należy uwzględnić, że jest to natarcie na nacierającego przeciwnika, które może szybko zmienić się w natarcie na broniącego się przeciwnika, pościg, obronę lub odwrót.

Największe potrzeby w zakresie artylerii wystąpią zazwyczaj w natarciu. Ilością artylerii, która jest potrzebna w natarciu można z powodzeniem wykonywać zadania również w pościgu, obronie czy też w odwrocie. Dlatego w przewidywaniu boju spotkaniowego należy dywizji przydzielić taką samą ilość artylerii jak w natarciu, tj. dwa — cztery dywizjony artylerii.

Obronę przeciwpancerną dywizja prowadzi zazwyczaj organicznymi środkami.

We wszystkich wypadkach, gdy boju spotkaniowego nie poprzedzają inne rodzaje działań bojowych, ugrupowanie artylerii tworzy się podczas organizacji marszu w przewidywaniu boju spotkaniowego. Ugrupowanie to powinno zapewnić możliwość samodzielnego wejścia do walki oddziału (pododdziału) dywizji, jak najekonomiczniejsze wykorzystanie możliwości ogniowych artylerii i nieprzerwane ogniowe wsparcie działań bojowych wojsk. W dyspozycji dowódca dywizji pozostawia zazwyczaj część dalekoosobnej artylerii, z której może być utworzona dywizyjna grupa artylerii.

Pułk zmechanizowany (czołgów) stanowiący oddział wydzielony (awangardę) dywizji lub czołowy pułk sił głównych wzmacnia się 1—2 dywizjonami artylerii.

Podczas organizacji marszu w przewidywaniu boju spotkaniowego należy zawczasu tworzyć odwody przeciwpancerne w dywizji i pułkach z organicznych (rzadziej — przydzielonych) środków przeciwpancernych.

W czasie rozwijania się boju spotkaniowego, w toku natarcia lub pościgu artyleria działa w utworzonych przedtem zgrupowaniach. W miarę konieczności zgrupowania te mogą ulegać reorganizacji.

Rozpoznanie dla potrzeb dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii prowadzą organiczne śmigłowce dywizji, a ponadto dywizja może otrzymać kilka samolotolotów lotnictwa rozpoznawczego artylerii. Organiczne środki rozpoznania artyleryjskiego dywizji (pułku artylerii, dywizjonu) dzieli się w zależności od przyjętego ugrupowania artylerii.

Dywizyjnej grupie artylerii (dywizjonom będącym w dyspozycji), której głównym zadaniem jest zwalczanie środków napadu jądrowego,

artylerii i odwodów przeciwnika, celowo jest przydzielać środki rozpoznania powietrznego, dźwiękowego i radiotechnicznego.

* * *

Jednym z podstawowych warunków pobicia przeciwnika w boju spotkaniowym jest uprzedzenie go w wykonaniu uderzeń jądrowych (chemicznych) i otwarciu ognia przez artylerię. Aby ten warunek osiągnąć, należy we właściwy sposób rozmieścić dywizjon rakiet taktycznych i artylerię w ugrupowaniu marszowym w przewidywaniu boju spotkaniowego.

Rozmieszczenie dywizjonu rakiet taktycznych w ugrupowaniu marszowym dywizji powinno zapewnić następujące warunki:

- uprzedzenie taktycznych środków napadu jądrowego przeciwnika w wykonaniu uderzeń jądrowych;
- zniszczenie głównych sił przeciwnika;
- wykonanie uderzeń z takim wyliczeniem, by ich skutki mogły być wykorzystane przez własne wojska, a przede wszystkim — siły główne;
- dogodne dowodzenie i niezbędne bezpieczeństwo dywizjonu w czasie marszu, podczas rozwijania i w momencie odpalania rakiet.

Uprzedzenie w rozwinięciu i wykonaniu uderzeń przez taktyczne środki napadu jądrowego przeciwnika typu Honest John, armaty 175 mm, haubice 203,2 i 155 mm stanowi ważne i jednocześnie trudne do wykonania zadanie.

Trudność polega na tym, że zniszczenie wyrzutni rakiet Honest John (baterii artylerii atomowej) na stanowisku startowym (ogniowym) z prawdopodobieństwem chociażby 80% wymaga wykonania uderzenia nie później jak w 5 minut po uzyskaniu współrzędnych celu — w warunkach, gdy moment rozpoczęcia rozwijania tych środków nie był znany. Jeśli przyjąć, że od chwili postawienia baterii dyżurnej zadania wykonania uderzenia do momentu oddania strzału potrzeba 10—15 minut, to oczywista staje się konieczność szybkiego rozpoznania tych celów i niedopuszczenia do rozwinięcia przez przeciwnika jego środków niszcząc je, gdy są jeszcze w kolumnach lub gdy dopiero zaczynają się rozwijać. Dlatego dywizjon rakiet taktycznych należy rozmieszczać na czele jednej z kolumn sił głównych dywizji. Po otrzymaniu danych o przeciwniku umożliwi to rozwinięcie jednej baterii na stanowiskach startowych oddalonych od linii styczności wojsk około 40 km. Biorąc pod uwagę maksymalną donośność 65 km, bateria ta będzie w stanie zwalczać cele na głębokość do 25 km od linii styczności wojsk. Pozwoli to razić środki napadu jądrowego przeciwnika (np.: Honest John) jeszcze gdy są w kolumnach.

Przy jednoczesnym rozwinięciu środków napadu jądrowego własnych i przeciwnika prawdopodobieństwo zniszczenia będzie dla obu stron jednakowe, szczególnie w warunkach, gdy przeciwnik będzie dysponował wyrzutniami „Lanse” o donośności maksymalnej do 70 km.

Pododdziały haubic 203,2 i 155 mm oraz armat 175 mm rozwijają się zazwyczaj w odległości 5—10 km od przedniego skraju. Dlatego dywizjon rakiet taktycznych (bateria startowa) rozwinięty w odległości 40 km od linii styczności wojsk może je zniszczyć zarówno w marszu, jak i w czasie rozwijania.

Aby uprzedzić przeciwnika w rozwinięciu taktycznych środków napaду jądrowego i wykonaniu uderzeń na większą głębokość, korzystnie jest przesuwac część dywizjonu rakiet taktycznych za awangardą.

Zniszczenie głównych sił przeciwnika przesądza o powodzeniu boju spotkaniowego. Wykonanie tego zadania będzie głównie zależeć od miejsca dywizjonu w ugrupowaniu marszowym oraz od stopnia oddziaływania środków armijnych. Jednak dywizjon rakiet taktycznych przesuwający się na czele kolumny sił głównych dywizji i rozwijający się w odległości 15—20 km od linii styczności wojsk może wykonywać uderzenia na główne siły dywizji przeciwnika tylko na rubieżach ich rozwijania. Uderzenia te może wykonać średnio 20 minut przed atakiem sił głównych dywizji, tj. wtedy, gdy będą się one znajdować w odległości 5—10 km od przeciwnika.

Reasumując należy stwierdzić, że ugrupowanie i miejsce dywizjonu rakiet taktycznych w kolumnach marszowych dywizji mogą być różne. Jednak w większości wypadków wygodniej jest przesuwac go w jednej kolumnie na czele sił głównych dywizji. Podczas formowania kolumny należy dążyć do tego, by każda bateria była samodzielna. W związku z tym wyrzutnie powinny być załadowane. Ponadto w kolumnie baterii celowo jest mieć naczepę z raketami, autotopograf i stację radiolokacyjną „Proba”. Posiadanie naczepy z raketami umożliwi po dokonaniu startu rakiety szybkie ponowne załadowanie wyrzutni.

Przy ustalaniu miejsca artylerii w ugrupowaniu marszowym dywizji należy posługiwać się podobnymi kryteriami jak w stosunku do dywizjonu rakiet taktycznych, uwzględniając jednak jej zadania i możliwości bojowe. Rozmieszczenie artylerii powinno zapewnić uprzedzenie artylerii przeciwnika w otwarciu ognia oraz rażenie go w marszu i podczas rozwijania się. Powinno ono również zapewnić oddziałom własnych czołgów (piechoty zmotoryzowanej) osłonę ich rozwinięcia i wejścia do walki, dogodne warunki dowodzenia i bezpieczeństwo w czasie przesuwania. Zastosowanie tych kryteriów będzie możliwe wówczas, gdy artyleria przesuwa się w awangardach.

W składzie sił głównych najczęściej przesuwa się część lub całość artylerii dyspozycyjnej dowódcy dywizji (DGA). W związku z tym w wypadku nawiązania boju spotkaniowego z przeciwnikiem nie od czoła, lecz na jego skrzydle, znaczna część artylerii może pozostać w składzie sił głównych dywizji.

Odwód przeciwpancerny dywizji przesuwa się za jednym z czołowych pułków lub między awangardą a siłami głównymi.

Rozmieszczenie artylerii w kolumnach powinno nie tylko zapewnić szybkie otwarcie ognia lecz również jej bezpieczeństwo w czasie marszu. Najłatwiej będzie można to uzyskać wówczas, gdy artyleria prze-

suwa się za czołowymi batalionami (kompaniami) oddziału wydzielonego (awangardy) i sił głównych dywizji (pułku) — patrz szkic nr 1.

We wszystkich wypadkach rozmieszczenia dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii w kolumnach marszowych dywizji należy podejmować przedsięwzięcia związane z obroną przeciwlotniczą i przed bronią masowego rażenia.

Dla określenia gotowości dywizjonu rakiet taktycznych artylerii i środków rozpoznania należy przyjmować następujące czasy:

- rozwinięcie i przygotowanie się do wykonania uderzenia w nie przygotowanym rejonie przez drt — 25—30 minut;
- rozwinięcie w ugrupowanie bojowe artylerii z marszu i otwarcie ognia:
 - dla baterii — 10—15 minut;
 - dla dywizjonu — 20—30 minut;
 - dla grupy — 30—40 minut;
- rozwinięcie plutonu rozpoznania dźwiękowego:
 - z nawiązaniem łączności przewodowej — 1—1,5 godziny;
 - z nawiązaniem łączności radiowej — 30 minut;
- rozwinięcie baterii rozpoznania dźwiękowego:
 - z nawiązaniem łączności przewodowej — 1,5—2 godzin;
 - z nawiązaniem łączności radiowej — 40 minut.

* * *

Dowodzenie dywizjonem rakiet taktycznych i artylerią w boju spotkaniowym jest znacznie utrudnione wskutek rozproszenia ich w kolumnach na dużej głębokości i szerokim froncie. Mimo to charakter boju spotkaniowego wymaga szybkiego podejmowania decyzji i natychmiastowego przekazania jej wykonawcom. Dlatego dowódca artylerii dywizji przesuwają się razem z dowódcą dywizji; sztab artylerii — ze sztabem dywizji; dowódca dywizjonu rakiet taktycznych i odwodu przeciwpancernego — na czele swych kolumn; dowódca DGA lub dywizjonu będącego w dyspozycji dowódcy dywizji — w pobliżu dowódcy artylerii dywizji; dowódcy dywizjonów (grup artylerii) przydzielonych pułkom — razem z dowódcami pułków.

Podczas organizacji marszu w przewidywaniu boju spotkaniowego dowódca dywizji ustala: miejsce dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii w kolumnach marszowych dywizji; kolejność przesuwania i rozwijania się na każdej możliwej rubieży spotkania z przeciwnikiem oraz zadania ogniowe.

Właściwa ocena położenia i określenie w jej wyniku zadań ogniowych do czasu wejścia przeciwnika w strefę ognia własnych środków ogniowych lub do czasu nawiązania boju spotkaniowego przez pododdziały ubezpieczenia będzie trudne i często niemożliwe. Stąd też w czasie organizowania marszu w przewidywaniu boju spotkaniowego dywizjon rakiet taktycznych i artyleria mogą otrzymać jedynie zadania taktyczne. Wymagać to będzie dokonania zawczasu dokładnej oceny terenu i możliwego charakteru działań przeciwnika oraz wojsk włas-

23

nych i na jej podstawie określenia prawdopodobnych rejonów własnych uderzeń jądrowych (chemicznych) oraz odcinków ognia artylerii na prawdopodobnych rubieżach spotkania.

Obiektami uderzeń jądrowych (chemicznych) i ognia artylerii mogą być: mosty, przeprawy, miejscowości, węzły dróg i inne odcinki terenu na kierunkach prawdopodobnego podejścia i rozwinięcia przeciwnika. Rozstrzygnięcie powyższych zagadnień zawczasu może ułatwić wykonanie uderzeń jądrowych (chemicznych) oraz ognia artylerii w warunkach ograniczonego czasu, jakim będzie dysponowała dywizja napotkawszy przeciwnika.

Dowódca artylerii dywizji (szef artylerii pułku, dowódca dywizjonu rakiet taktycznych, dowódca grupy, oddziału lub pododdziału artylerii) na podstawie zamiaru dowódcy ogólnowojskowego lub wyższego dowódcy artylerii powinien: zorganizować zabezpieczenie działań bojowych; dokładnie określić ugrupowanie artylerii i organizację dowodzenia w czasie podchodzenia i nawiązywania walki; uzupełnić zapasy amunicji; określić rejon stanowisk startowych dla dywizjonu rakiet taktycznych i stanowiska ogniowe artylerii oraz punkty obserwacyjne na prawdopodobnych rubieżach rozwinięcia i w końcu postawić zadania podwładnym.

Dowódca artylerii dywizji stawia zadania podwładnym w formie komend i krótkich zarządzeń, które przekazuje osobiście, przez oficerów sztabu lub za pomocą technicznych środków łączności. Zasady stawiania zadań i przekazywania komend dywizjonowi rakiet taktycznych i artylerii są podobne jak w innych rodzajach walki.

Należy podkreślić, że zadania zazwyczaj stawia się stopniowo, a nie na cały okres walki. Przykładowo artylerii stawia się początkowo zadania związane z osłoną rozwinięcia i wsparcia awangard (oddziałów wydzielonych), a później — osłoną podejścia, rozwinięcia i wprowadzenia do walki sił głównych oraz wsparcia ich walki. Taki sposób stawiania zadań wynika z tego, że pododdziały artylerii z chwilą nawiązania boju spotkaniowego będą włączać się do walki kolejno, w miarę podchodzenia i rozwijania się na stanowiskach ogniowych.

Przeciwnik i własne wojska stale zmieniają swe położenie. Dlatego centralizacja ognia artylerii jest realizowana „z dołu w górę”, tj. najpierw w skali dywizjonu, później — grupy artylerii (oddziału) i w końcu — w ramach dywizji.

Dywizjon rakiet taktycznych podczas boju spotkaniowego wykonuje przesunięcia z zasady bateriami za pułkami pierwszego rzutu, w gotowości do wykonania uderzeń na najważniejsze obiekty przeciwnika. Oddziały (pododdziały) artylerii przesuwają się skokami za ugrupowaniem bojowym oddziałów zmechanizowanych i czołgów, wspierając działania wojsk swym ogniem.

W wypadku gdy przeciwnik uprzedzi dywizję w rozwinięciu sił głównych i przejściu do natarcia, dowódca dywizji i dowódca artylerii powinni wysunąć na zagrożony kierunek pododdziały artylerii przeciwpancernej i przeciwpancernych pocisków kierowanych, przygotować

ogień ześrodkowany i zaporowy artylerii dla odparcia przeciwnika oraz zorganizować działania bojowe artylerii w celu wsparcia narastającego uderzenia podchodzących z głębi głównych sił dywizji.

W razie niekorzystnego przebiegu boju spotkaniowego dywizja może częścią sił, a niekiedy całością przejść do obrony. Wówczas organizacja działań dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii odbywa się z zasady podobnie jak przy przechodzeniu do obrony w toku natarcia.

W celu dowodzenia dywizjonem rakiet taktycznych i artylerią w sztabie artylerii prowadzi się mapę działań bojowych dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii, a na szczeblu grupy artylerii (dywizjonu) — mapę kierowania ogniem.

Załącznik nr 1 — Rozmieszczenie dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii w kolumnach marszowych dywizji w przewidywaniu boju spotkaniowego.

25

**ZAŁOŻENIE OGÓLNE DO TEMATU:
„PROBLEMY OGNIĄ W BOJU SPOTKANIOWYM DYWIZJI”**

Mapy 1 : 100 000 M-33—9, 10, 11, 12;
21, 22, 23, 24;
33, 34, 35, 36;
45, 46, 47, 48.
M-34—1, 2, 3, 4;
13, 14, 15, 16;
25, 26, 27, 28;
37, 38, 39, 40.

I.

1. 3 KA (N) prowadził natarcie w kierunku: GŁOGÓW, KALISZ, ŁÓDŹ zadając poważne straty związkom taktycznym pierwszego rzutu operacyjnego 2 A. W wyniku przeciwuderzenia 12 DPanc „wschodnich” w godzinach popołudniowych 16.5 oraz strat poniesionych wskutek uderzeń jądrowych, tempo natarcia przeciwnika do 3.00 17.5 zostało zahamowane.
2. 2 A (7, 8, 9 DZ, 12 DPanc) prowadziła w dniach 15—16.5 działania obronne na kierunkach: LEGNICA, WIELUŃ i GŁOGÓW, ŁÓDŹ, mające na celu wykrwawienie nacierających wojsk npla, osłonę przegrupowania sił głównych Frontu Centralnego oraz stworzenie warunków do ostatecznego rozbitcia npla działaniami zaczepnymi. 7 DZ została zniszczona uderzeniami jądrowymi, a pozostałe związki taktyczne poniosły znaczne straty. O 17.00 16.5 w skład armii weszły 15 DZ i 14 DPanc z odwodów Frontu Centralnego.
3. 15 DZ do 19.00 16.5 ześrodkowała się w rejonie: PIOTRKÓW, SZCZERCÓW (9068), RADOMSKO, wsch. PRZEDBÓRZ (6220).

II.

O 20.00 16.5 dowódca 2 A postawił dowódcy 15 DZ następujące zadanie bojowe:

1. W pasie 2 A naciera 3 KA (N), wykonując główne uderzenie w kierunku: KALISZ, ŁÓDŹ. Zgrupowanie wojsk pancernych npla rozcięło ugrupowanie bojowe dywizji pierwszego rzutu armii, sforsowało rz. WARTA na płu. SIERADZ i wyszło na głębokie tyły armii. W wyniku przeciwuderzenia 12 DPanc oraz uporczywej obrony pozostałych związków taktycznych armii tempo natarcia wojsk npla zostało zahamowane. Nieprzyjaciel podciąga świeży związek tak-

- tyczny w kierunku: BOLESŁAWIEC, LUBIN; związek ten może wprowadzić do walki na kierunku głównego uderzenia w godzinach rannych 17.5. Lotnictwo npla poniosło w dotychczasowych walkach duże straty i utraciło przewagę.
2. 2 A (8, 9, 15 DZ, 12, 14 DPanc) 17.5 przeciwuderzając odwodami rozbija główne siły 3 KA (N) i 18.5 w ślad za zmasowanym uderzeniem broni masowego rażenia przechodzi do operacji zaczepnej w kierunku: KROTOSZYN, LEGNICA.
 3. 15 DZ z 3 i 4/2 ABAA rano 17.5 ma wejść do walki w kierunku: WIELUŃ, OSTRÓW WLKP., KOBYLIN (3254), rozbić podchodzące z głębi odwody npla i stworzyć warunki przejścia głównych sił armii do operacji zaczepnej o świcie 18.5 z rubieży: BOREK (5654), KOBYLIN, MILICZ (1258).
 4. Na prawo 12 DPanc wiąże zgrupowanie wojsk pancernych npla w rejonie: SIERADZ (2042), PODDĘBICE (5058), UNIEJÓW (6248) i nie dopuszcza do uderzenia npla z tego rejonu w skrzydło i na tyły 15 DZ. Na lewo 9 DZ wiąże npla w rejonie: MILICZ, TRZEBNICA (8842), OLEŚNICA (7666). 8 DZ w godzinach południowych 17.5 jest w gotowości do wykonania uderzeń siłami pz w kierunku: JAROCIN (6270), KOŹMIN (4668).
 5. 2 ABROT jest w gotowości do zwalczania operacyjno-taktycznych środków przenoszenia bmr npla oraz wykonania od 5.00 17.5 trzech uderzeń jądrowych na korzyść 15 DZ.
 6. Działanie 15 DZ wspierać będzie lotnictwo myśliwsko-szturmowe wysiłkiem 4 e/l.

III.

Od 21.30 16.5 dowódca i sztab dywizji przystąpili do opracowania i sprecyzowania decyzji. Do 23.00 16.5 ustalono: ugrupowanie bojowe dywizji podczas przesuwania na kierunek wejścia do walki; podział sił i środków oraz marszruty.

O 23.00 16.5 dywizja rozpoczęła przesunięcie i do 3.00 17.5 znalazła się w położeniu pokazanym na szkicu nr 2. O 3.00 17.5 dowódca 15 DZ ogłosił swój zamiar rozegrania walki:

O c e n i a m, że podczas wykonywania zadania dywizja spotka się z podchodzącą DZ (N) ukończoną w około 70%. Prawdopodobna rubież spotkania: BŁASZKI (2624), ODOLANÓW (1884).

L i c z e się z tym, że nieprzyjaciel będzie dążył do uchwycenia rubieży rz. BARYCZ siłami jednej BZ w celu związania głównych sił dywizji na odcinku: MASONÓW (2296), ODOLANÓW, a głównymi siłami uderzy w prawe skrzydło dywizji w kierunku: KALISZ, KĘPNO oraz KALISZ, ZŁOCZEW (0034).

Z a m i e r z a m: uderzeniami jądrowymi i lotnictwa zniszczyć środki przenoszenia broni masowego rażenia DZ oraz pododdziały czołgów w zgrupowaniu uderzeniowym npla i uprzedzając go w uchwyceniu rubieży rz. BARYCZ uderzeniem w kierunku: OSTRÓW WLKP., KOŹMIN rozbić podchodzącą dywizję. Częścią sił osłonić prawe skrzydło dywizji.

W tym celu:

- a) 43 pz — OW dywizji do 5.30 17.5 uchwytuje rejon WYDALE (2206), TOPOLA (2290), ODOLANÓW, a następnie uderza w kierunku: HUTA (1888), KOŹMIN, rozbija podchodzącą BZ npla i współdziałając z pułkiem 8 DZ opanowuje KOŹMIN.
- b) 15 pcz przesuwa się po marszrucie nr 2 do SOKOLNIKI (9012), a następnie drogą na WĘGLOWICE (9806), GRABÓW (1200), STRZYŻEW (2004) i o 8.00 17.5 uderza w kierunku: CHYNOWA (1802), PLESZEW (5490), rozbija obezwładnioną uderzeniami jądrowymi BPanc npla i opanowuje rubież KALISZ, PLESZEW.
- c) 45 pz z OPpanc i OZap dywizji od 7.00 17.5 osłania prawe skrzydło dywizji, nie dopuszczając do przerwania się npla w kierunku: KALISZ, KĘPNO i KALISZ, ZŁOCZEW. W razie braku aktywności npla — uderza w kierunku: BRZEZINY (2208), OPATÓWEK (3608), płn. KALISZ.
- d) 44 pz — drugi rzut dywizji — jest w gotowości do wejścia do walki w kierunku: DANISZYN (2882), KOBYLIN.
- e) 15 drt jest w gotowości do niszczenia taktycznych środków przenoszenia broni masowego rażenia oraz wykonania uderzeń jądrowych na zgrupowanie uderzeniowe npla.
- f) Lotnictwo opóźnia podejście prawej kolumny wojsk npla oraz zwalczają środki przenoszenia broni masowego rażenia i artylerię.

IV.

Z zarządzenia otrzymanego od dowódcy WRiArt 2 A, dowódcy artylerii 15 DZ wiadomo:

1. 2/2 ABROT od 5.00 17.5 jest w gotowości do wykonania 3 uderzeń jądrowych (2×40 KT, 1×20 KT) na korzyść 15 DZ. Obiekty i czas wykonania ognia sprecyzuje dowódca 15 DZ.
2. Przydział rakiet na 17.5:
 - jądrowych — 6 (2×3 KT, 2×10 KT, 2×20 KT);
 - chemicznych — 7.
3. Przydział amunicji na 17.5 dla:
 - moździerzy 82 i 120 mm — 1 jo;
 - haubic 122 mm — 1,5 jo;
 - armat 122 mm — 1,7 jo;
 - hb armat 152 mm — 1,6 jo;
 - BM-14 — 2 jo;
 - armat 85 mm — 1 jo;
 - PPK — 2 jo;
 - SPG-9 — 1 jo.
4. 2 elra wykonuje na korzyść 15 DZ osiem samolotolotów.

V.

Dane dodatkowe:

1. Rozmieszczenie rakiet w 15 drt:
 - 1 bateria — 10 KT; 2 bateria — 3 KT; 3 bateria — 20 KT.
 - W POT — 1×10 KT, 1×20 KT, $4 \times$ RCH.

- Pozostała rakietka zostanie dowieziona w rejon stanowisk startowych do 10.00 17.5.
2. Artyleria ma pełne zapasy ruchome amunicji.
 3. Dotychczasowy podział artylerii:
 - 43 pz — 15 pa (bez 1 dywizjonu);
 - 45 pz — 1/15 pa;
 - 15 pcz — 15 dar;
 - OPpanc — 15 dppanc;
 - w dyspozycji dowódcy — 15 drt, 3 i 4/2 ABAA.
 4. Artyleryjska grupa rozpoznawcza dowódcy AD przesuwa się w ognie kolumny 43 pz.
 5. Sztab 2 A przekazał, że GRD-2A stwierdziły:
 - o 2.00 17.5 przemarsz 4 wyrzutni „HJ” przez POLKOWICE (0874) drogą na TARNÓWEK (1080);
 - od 1.00 do 2.40 17.5 przeprawę kolumny około 70 czołgów i 60 transporterów opancerzonych przez most pontonowy w rejonie LESZKOWICE (2092).
 6. W 15 drt znajdują się wyrzutnie R-70.
Z 1 baterią 15 drt przesuwa się naczepa z rakietami: 1 × 3 KT i 2 × RCH;
 7. Komunikaty meteorologiczne przekazują stacje meteorologiczne 9 DZ i 12 DPanc co 2 godziny od 2.00 17.5.
 8. Warunki atmosferyczne:
Słonecznie. Średnia temperatura powietrza +17°C.
Wiatry z kierunku 300° o szybkości 6 m/sek.

* * *

Na podstawie niniejszego założenia należy:

1. Zaplanować działania drt i artylerii dywizji na 17.5;
2. Wykonać plan działań bojowych drt i artylerii dywizji;
3. Opracować zarządzenia bojowe dla drt, artylerii pułków, OPpanc i artylerii dyspozycyjnej.

Załączniki:

- a) Szkic nr 2 — Położenie wojsk własnych i npla o 3.00 17.5;
- b) Szkic nr 3 — Elementy decyzji dowódcy 15 DZ;
- c) Tabela nr 1 — Wyciąg z arkusza identyfikacji npla;
Tabela nr 2 — Skład organizacyjny i ukompletowanie 15 DZ.

Wydrukowano w 350 egz.

Egz. Nr 1—350 Kanc. Tajna ASG

Wyk. ONB

Drukarnia ASG — Nr z. 21 (01571W/W)

Tabela nr 1 do załozenia cz. II
WYCIĄG Z ARKUSZA IDENTYFIKACJI NIEPRZYJACIELA

Korpusy	Dywizję	Brygady	Pododdziały brygadowe	Oddziały (pododdz.) dywizyjne	Oddziały (pododdz.) korpusowe	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7
2 KA	4 DZ	10 BZ	101, ?, ? bpz, 104 bcz, 10 da, 10 kr, 10 kppanc, 10 baplot	4 pam 4 daplót	250 d „Sergeant” 2 d „Hauk” 21 dam 2 daplót 121 brez	Walczy na pld. OPOLE
		11 BZ	111, 112, 113 bpz, 114 bcz, 11 da, 11 kr, 11 kppanc, 11 baplot	4 br 4 bsap		
		12 BPanc	? bpz, ?, 124 bcz, ?			
	10 DZ	28 BZ	281, 282, ? bpz, ? bcz, 28 da, ?	10 pam		około 40% strat
		29 BZ	?, ?, 293 bpz, 294 bcz, 29 da, 29 kr, 29 kppanc, 29 baplot	?		
		30 BPanc	302 bpz, 303, 304 bcz, 30 da, 30 kr, 30 baplot			
12 DPanc	34 BZ	341, ?, 343 bpz, ? bcz, 34 da, ?	12 pam 12 daplót ?		około 45% strat	
	35 BPanc	? bpz, 353, ? bcz, ? da, 35 kr, 35 baplot				
	36 BPanc	362 bpz, 363, 364 bcz, 36 da, 36 kr, 36 baplot				
	4 BZ	41, 42, 43 bpz, 44 bcz, 44 da, 44 kr, 44 kppanc, 44 baplot	2 pam 2 daplót			
3 KA (N)	2 DZ	5 BZ	51, ?, ? bpz, 54 bcz, ?	2 br 2 bsap	350 d „Sergeant” 3 d „Hauk” 31 dam, 3 daplót 122, 123 brez	Straty około 35%
		6 BPanc	? bpz, 63, ? bcz, 6 da, 6 kr 6 baplot			

1	2	3	4	5	6	7		
Odwody Centr. Grupy Armii	7 DZ	19 BZ	191, 192, 193 bpz, 194 bcz, 19 da, 19 kr, 19 kppanc, 19 baplot	?		Jedna BZ zniszczona. Pozostałe poniosły około 25% strat.		
	5 DPanc	20 BZ	201, ?, ? bpz, 204 bcz, ?					
		21 BPanc	212 bpz, ?, 214 bcz, 21 da, 21 kr, 21 baplot					
		13 BZ	?, ?, 133 bpz, 134 bcz, 13 da, 13 kr, 13 kppanc, 13 baplot	5 pam 5 deplot 5 br 5 bsap				
		14 BPanc	? bpz, ?, 144 bcz, 14 da, ?					
		15 BPanc	152 bpz, 153, 154 bcz, 15 da, 15 kr, 15 baplot					
	9 DZ	25 BZ	251, ?, 253 bpz, 254 bcz, 25 da, 25 kr, 25 kppanc, ?	9 pam 9 deplot 9 br ?			Straty około 30% (zniszczone dwa bpz) oraz bateria „HJ”	
	14 DZ	? BZ						
		27 BPanc	272 bpz, ?, ?, bcz, ?					Straty około 15% 0 16. 00 16. 5 prze- kroczyła rubież rz. ŁABA
			?	?		?		

Organizacja pododdziałów npla wg „Vademecum o armiach obcych” dla wojsk raketowych i artylerii. Wydawnictwo Szefostwa Wojsk Rakietowych i Artylerii WP 1967 r. (Nr art. 282/67).

